

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(ajustarea cadrului legal aferent instituționalizării Statului Major al Apărării)
(număr unic 1002/MA/2025)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative <i>(ajustarea cadrului legal aferent instituționalizării Statului Major al Apărării)</i> a fost elaborat de către Ministerul Apărării.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Scopul principal al proiectului de lege constă în ajustarea cadrului normativ din domeniul apărării în vederea instituționalizării Statului Major al Apărării, urmare a aprobării Legii nr. 230/2025 cu privire la sistemul național de apărare (în vigoare din 25 august 2025). De asemenea, proiectul urmărește armonizarea legislației conexe prin prisma noilor realități juridice instituite odată cu punerea în aplicare a Legii nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză (în vigoare din 1 septembrie 2025) și a Legii nr. 249/2025 privind securitatea națională a Republicii Moldova (în vigoare din 4 octombrie 2025). În acest context, proiectul urmărește consolidarea instituțională și funcțională a Statului Major al Apărării, în calitate de structură centrală de conducere a forțelor armate, în concordanță cu standardele internaționale de planificare, comandă și control, precum și cu bunele practici ale statelor membre UE și NATO. Aceste ajustări sunt indispensabile pentru asigurarea unei arhitecturi coerente de comandă și control în domeniul apărării, precum și pentru realizarea convergenței funcționale între autoritățile responsabile de menținerea ordinii publice, securității și apărării naționale, care fac parte din forțele destinate apărării naționale.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Necesitatea elaborării proiectului de lege este determinată de procesul de modernizare și perfecționare a sistemului de conducere militară, prin instituționalizarea Statului Major al Apărării ca structură centrală distinctă, cu atribuții clar delimitate, în conformitate cu standardele internaționale de organizare a apărării naționale. Modificările propuse vizează uniformizarea terminologiei, dar și actualizarea unor componente instituționale (<i>ex. Comisia de Stat pentru Încorporare, Comisia Centrală de Recenziții, Consiliul Național de Securitate</i>), astfel încât acestea să corespundă organizării reale a autorităților publice și să reflecte funcțiile actuale ale Statului Major al Apărării. Implementarea acestor ajustări va conduce la:

- asigurarea coerenței între cadrul legislativ primar și actele normative subordonate;
- claritatea responsabilităților instituționale în domeniul apărării naționale;
- crearea unui cadru legal eficient, adaptat la realitățile curente ale sistemului militar.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin proiectul de lege se propune perfecționarea cadrului normativ în vederea instituționalizării Statului Major al Apărării, ca urmare a intrării în vigoare la data de 25.08.2025 a Legii nr. 230/2025 ce vizează sistemul național de apărare.

În acest context, sunt vizate următoarele acte normative:

1. Legea nr. 1192/2002 privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea;
2. Legea nr. 1244/2002 cu privire la rezerva Forțelor Armate;
3. Legea nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei;
4. Legea nr. 1384/2002 cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public;
5. Legea nr. 1477/2002 cu privire la răspunderea materială a militarilor;
6. Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională;
7. Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război;
8. Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor;
9. Legea nr. 52/2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare;
10. Legea nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat;
11. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008;
12. Legea nr. 217/2010 privind Drapelul de Stat al Republicii Moldova;
13. Legea nr. 147/2017 privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, al mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova;
14. Legea nr. 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri;
15. Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
16. Legea nr. 136/2023 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova;
17. Legea nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova.

O parte dintre modificări au caracter tehnico-terminologic, vizând substituirea unor denumiri instituționale și funcționale care nu mai corespund structurii organizaționale actuale a sistemului național de apărare.

În continuare sunt prezentate principalele modificări operate în textul proiectului, precum și sinteza celor mai relevante obiecții și propuneri formulate de autoritățile publice în procesul de avizare.

La Art. III ce vizează Legea nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei:

- Completarea articolului 25, alineatul (5) cu litera „c) *până la 5 ani - pentru militarii beneficiari de pensie pentru vechime în muncă.*” urmărește, pe de o parte, să ofere militarilor angajați prin contract, care au dobândit dreptul la pensie, posibilitatea de a valorifica experiența acumulată de-a lungul carierei. Pe de altă parte, aceasta are scopul de a crea oportunități de angajare pentru tinerii aflați în căutarea unui loc de muncă, de a preveni plecarea acestora peste hotarele țării în scopul găsirii unui loc de muncă, precum și de a facilita încadrarea tinerilor ofițeri absolvenți ai Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”. Totodată, măsura vizează facilitarea încadrării acestora în funcții militare în cadrul Armatei Naționale, contribuind astfel la acoperirea necesităților sectorului de securitate și apărare, în concordanță cu specializările dobândite.

Referitor la obiecția inițială a Ministerului Muncii și Protecției Sociale privind neconcordanța cu termenul general de 2 ani prevăzut la art. 55 alin. (1) lit. f) din Codul muncii nr. 154/2003, argumentul Ministerului Apărării privind necesitatea menținerii termenului de până la 5 ani a fost acceptat de autoritatea de profil în cadrul procedurii de avizare repetată. S-a stabilit că prevederea privind încheierea contractelor pe o durată de până la 5 ani pentru cadrele militare pensionate urmărește strict asigurarea retenției personalului cu experiență vastă în funcții-cheie, fără a prejudicia garanțiile fundamentale ale muncii.

Sub aspect juridic, conform art. 5 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, normele juridice speciale sunt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. Astfel, în caz de divergență între o normă generală (Codul muncii) și una specială (Legea privind statutul militarului), se aplică cu prioritate norma specială. Având în vedere acceptarea argumentelor invocate și comunicarea ulterioară de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale a lipsei de propuneri și obiecții, se confirmă consensul instituțional asupra acestei derogări legale.

- Reformularea articolului 30 din Legea nr. 1245/2002 privind pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, prin stabilirea unei noi componente a *Comisiei de Stat pentru Încorporare*, care rezidă inclusiv de modificările recente ale cadrului normativ. În acest context:

1) excluderea șefului Centrului Serviciului Civil, este precedată de modificările operate la Legea nr.156/2007 cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă), prin Legea nr.140/2025 pentru modificarea unor acte normative (migrarea autorităților administrative centrale);

2) includerea unui reprezentant al Ministerului Afacerilor Interne este necesară pentru asigurarea suportului logistic, a controlului teritorial în procesul de încorporare, precum și pentru eficientizarea gestionării resurselor umane și a procesului propriu-zis de mobilizare în structurile din subordinea ministerului. Totodată, această modificare asigură concordanța deplină a cadrului legal primar cu

normele secundare, respectiv cu Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 387/2010, astfel cum a fost modificată prin HG nr. 244/2026 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului (ajustarea cadrului normativ aferent domeniului apărării);

3) includerea unui reprezentant al Ministerului Educației și Cercetării este imperativă în procesul de identificare a tinerilor apti pentru serviciul militar în termen și respectiv, facilitarea procesului educațional în scopul însușirii cunoștințelor și formării deprinderilor militare și tehnico-aplicative, dezvoltării sentimentelor patriotice și formării principiilor morale, precum și în scopul educării lor civice;

4) modificarea denumirilor autorităților publice centrale este efectuată ca rezultat al reorganizării acestora, în temeiul Legii nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate.

La Art. IV ce vizează Legea nr. 1384/2002 cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public:

Intervenția legislativă propusă la acest articol are un caracter strict tehnic și urmărește exclusiv actualizarea denumirilor învechite ale autorităților publice centrale („Ministerul Economiei” se substituie cu „Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării”, iar „Marele Stat Major al Armatei Naționale” se substituie cu „Statul Major al Apărării”), pentru a asigura o coerență terminologică elementară a cadrului normativ național.

Pe parcursul procesului de avizare, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED) a formulat în mod repetat obiecții, solicitând transferul acestor competențe către Agenția Rezerve Materiale. Ministerul Apărării reiterează poziția argumentată pe larg în sinteza obiecțiilor și propunerilor, potrivit căreia solicitarea MDED nu poate fi reținută în prezentul proiect din următoarele considerente tehnico-juridice:

1) regimul juridic al rechizițiilor (Legea nr. 1384/2002) diferă fundamental de cel al rezervelor de stat și de mobilizare (Legea nr. 104/2020). În timp ce Agenția Rezerve Materiale administrează stocuri fizice deja existente în depozitele statului, rechizițiile vizează bunuri din circuitul economic general (public sau privat) monitorizate centralizat prin serviciile de mobilizare a economiei, care se află în subordinea instituțională a MDED, conform art. 5 alin. (5) din Legea nr. 1192/2002;

2) în cadrul prezentului articol al proiectului de lege se operează doar actualizarea denumirilor instituțiilor. Revizuirea de substanță a competențelor sau transferul acestora către alte entități (ex. Agenția Rezerve Materiale) excede obiectul de reglementare al prezentului proiect și poate fi realizată doar prin inițiative separate de modificare a legilor-cadru menționate.

La Art. V ce vizează Legea nr. 1477/2002 cu privire la răspunderea materială a militarilor:

- Modificarea articolelor 7, 8 și 9 din Legea nr. 1477/2002, ca propunere suplimentară identificată de Ministerul Apărării la proiectul de lege, este propusă în vederea uniformizării terminologiei utilizate în actele normative din domeniul

apărării și al disciplinei militare, prin înlocuirea sintagmei „*cercetări administrative*” cu sintagma „*cercetări de serviciu*”.

Sintagma „*cercetări de serviciu*” este utilizată în mod consecvent în actele normative în vigoare, inclusiv în articolul 41 alineatul (2¹) din Regulamentul disciplinei militare, aprobat prin Legea nr. 52/2007, articolul 323 din Codul muncii nr. 154/2003, punctul 89 litera d), punctul 140 litera z) și punctul 144 din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941/2006, precum și în punctul 1 din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361/2005.

Totodată, sintagma „*anchetă de serviciu*” nu este prevăzută la articolul 20 din Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, iar utilizarea unor termeni diferiți pentru aceeași procedură generează neuniformitate terminologică și dificultăți de aplicare. Prin urmare, modificările propuse urmăresc asigurarea coerenței terminologice și a clarității normei juridice.

La Art. VI ce vizează Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională:

- Modificarea articolelor 8, 25 și 26 din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională este înaintată și justificată în contextul aducerii în concordanță a prevederilor actuale ale Legii nr. 249/2025 privind securitatea națională a Republicii Moldova, în special art. 15 și respectiv aprobării la 18.03.2026 a Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 562/2026 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Național de Securitate, care stabilește exhaustiv că Consiliul Național de Securitate, este unicul organ de coordonare între autoritățile și instituțiile publice, constituit în scopul analizei amenințărilor, riscurilor, pericolelor și vulnerabilităților la adresa securității naționale; formulării de propuneri și adoptării de decizii pentru identificarea, gestionarea, contracararea și prevenirea acestora; precum și consultarea Președintelui Republicii Moldova în domeniile ce privesc politica de securitate națională.

Cu atât mai mult, art. 65 al Decretului nr. 562/2026, stipulează expres că din momentul declarării stării de asediu sau a stării de război, Consiliul Național de Securitate activează în conformitate cu atribuțiile prevăzute de legislație și cu un regulament special secretizat privind organizarea și funcționarea Consiliului pe perioada stării de asediu sau război, aprobat de Președintele Republicii Moldova.

- Completarea articolului 24 alineatul (2) din Legea nr. 345/2003 cu litera „e³) *aprobă procedurile de determinare a excedentului neutilizat al activelor cu destinație militară și de transmitere a dreptului de proprietate sau a dreptului de folosință asupra acestora;*” este condiționată de necesitatea reglementării exprese a atribuției Parlamentului de a aproba procedurile de transmitere a dreptului de proprietate sau a dreptului de folosință asupra excedentului neutilizat *al activelor cu destinație militară*, incluse în listele patrimoniului neutilizat al Forțelor Armate și ale forțelor destinate apărării naționale. Regulamentul privind modul de

comercializare a tehnicii militare, armamentului și altor mijloace tehnice militare de care dispun Forțele Armate ale Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 283/1999, a fost adoptat fără prevederea expresă a unui temei legal. În scopul remedierii acestei carențe legislative, a fost aprobată *Legea nr.120/2026 din 26.07.2026 privind determinarea excedentului neutilizat al activelor cu destinație militară și procedurile de transmitere a dreptului de proprietate sau a dreptului de folosință asupra acestora.*

Totodată, potrivit articolului 27 alineatul (2) litera b¹) din Legea nr. 345/2003, Guvernul deține atribuția de a aproba transmiterea dreptului de proprietate sau a dreptului de folosință asupra excedentului neutilizat al activelor cu destinație militară, conform procedurilor stabilite de actele normative. În acest context, pentru a asigura legătura cu modificarea de la articolul 24, articolul 27 alineatul (2), litera b¹) va avea următorul cuprins: „b¹) *aprobă transmiterea dreptului de proprietate sau a celui de folosință asupra excedentului neutilizat al activelor cu destinație militară, conform procedurilor stabilite de actele normative;*”.

- Urmare a propunerii Președinției Republicii Moldova, proiectul a fost completat cu modificarea articolului 36⁴ din Legea nr. 345/2003, în scopul armonizării acesteia cu noua Lege nr. 249/2025 privind securitatea națională. Totodată, s-a decis menținerea articolului într-o formă actualizată pentru a servi drept normă de legătură între securitatea națională și planificarea apărării. Noua formulare asigură ierarhia documentelor strategice (Strategia Securității Naționale → Strategia Națională de Apărare → Strategia Militară) și elimină paralelismele legislative prin abrogarea prevederilor care se regăsesc deja în Legea nr. 249/2025.

- Excluderea de la articolul 35 alineatul (1) a cuvintelor „și a instituțiilor Ministerului Apărării” rezidă din aducerea reglementărilor în concordanță cu prevederile art. 32 alin.(2) a Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate care prevede că instituțiile publice din sfera de competență a ministerului sau a altei autorități administrative centrale se constituie, se reorganizează și se dizolvă de Guvern, la propunerea ministrului sau a conducătorului autorității administrative centrale.

La Art. VIII ce vizează Legea 162/2005 cu privire la statutul militarilor:

- Modificarea articolului 21 alineatul (4) litera b) din Legea nr. 162/2005 este judicioasă în contextul în care va asigura o claritate sporită normei supuse modificării, stabilind expres că locatarii militari prin contract nu vor putea fi evacuați din locuințele de serviciu în situația în care aceștia au fost eliberați din serviciul militar prin contract la atingerea vârstei-limită de aflare în serviciul militar, beneficiază de dreptul la pensie și locuiesc singuri în locuința respectivă.

Această intervenție este determinată de necesitatea ajustării cadrului normativ la specificul și rigorile serviciului militar, prin transpunerea normei generale conținute la art. 22 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe, care interzice evacuarea persoanelor singure care au atins vârsta de pensionare. Totodată, Ministerul Apărării dispune de un fond locativ de serviciu adecvat care

permite aplicarea deplină în practică a acestei norme, garantând o protecție socială reală și efectivă a militarilor vizați. Implementarea prevederilor menționate nu necesită alocări financiare suplimentare de la bugetul de stat, realizându-se în limita fondului locativ de serviciu aflat deja în gestiunea Ministerului Apărării. Totodată, gestionarea cheltuielilor curente de întreținere a locuințelor va fi asigurată integral de către locatari, conform cadrului normativ aplicabil, fapt ce exclude un impact bugetar direct.

- Ministerul Apărării a identificat necesitatea operării unei completări la Art. VIII din proiect, prin introducerea unui nou punct, cu următorul cuprins: 3. Articolul 35 se completează cu alineatul (14¹) cu următorul cuprins: „(14¹) *Prin derogare de la prevederile alin. (14), militarii prin contract care au fost eliberați din serviciul militar în temeiul alin. (3) lit. m) și au dobândit dreptul la pensie, sunt scutiți de plata valorii restante a echipamentului militar. Scutirea nu se aplică repetat militarilor, care, după dobândirea dreptului la pensie pentru vechimea în muncă au încheiat un nou contract de serviciu militar.*”

Intervenția legislativă propusă are drept scop eliminarea unui tratament inechitabil aplicat actual militarilor prin contract eliberați din serviciu în temeiul art. 35 alin. (3) lit. m), dar care, la data eliberării, îndeplinesc cumulativ condițiile legale pentru stabilirea pensiei pentru vechime în serviciu. În cadrul normativ actual, această categorie de personal este obligată să achite contravaloarea cotei-părți a echipamentului individual pentru perioada rămasă până la expirarea termenului de utilizare a bunurilor, deși rațiunea eliberării este strâns legată de finalizarea carierei militare prin pensionare. Prin introducerea acestei derogări, statul asigură o protecție socială reală a personalului militar și recunoaște simbolic aportul adus apărării naționale, garantând o trecere în rezervă degrevată de sarcini financiare nejustificate.

În cadrul procedurii de avizare repetată, Ministerul Afacerilor Interne a formulat o propunere de concretizare, care a fost acceptată de Ministerul Apărării. Această intervenție stabilește o limită clară de aplicare a normei. Astfel, scutirea de plata valorii restante a echipamentului militar se va acorda o singură dată, exclusiv la pensionarea inițială. Prin această barieră juridică se evită aplicarea repetată a facilității în cazul încheierii unor contracte ulterioare de către aceiași militari.

La Art. IX ce vizează Legea 52/2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare:

- Modificările operate la articolul 67 alineatul (2) din Legea 52/2007, prin care se extinde termenul de aplicare a sancțiunii disciplinare *de la 6 la 12 luni* din ziua comiterii încălcării (abaterii) este condiționată de complexitatea cercetării/investigării unor încălcări (abateri) disciplinare admise de către unii militari, fapt ce contribuie în final la evitarea aplicării sancțiunilor disciplinare. Corespunzător, termenul de 12 luni este corelat și cu termenul prevăzut la art.59 alin.(2) din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Referitor la obiecțiile preliminare privind o eventuală divergență cu Codul muncii, argumentele de fond ale Ministerului Apărării au fost acceptate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, care, în cadrul procedurii de avizare repetată, a comunicat lipsa de obiecții și propuneri pe marginea acestui text. Poziția autorului este fundamentată pe următoarele considerente:

1) modificarea propusă vizează exclusiv extinderea termenului maximal de aplicare a sancțiunii din ziua comiterii abaterii (termen de prescripție) și nicidecum nu se referă la prelungirea sau extinderea termenului de desfășurare propriu-zisă a cercetării de serviciu/disciplinare, care rămâne supusă regulilor de celeritate;

2) în raport cu normele de drept comun (Codul muncii), raporturile de serviciu ale militarilor sunt guvernate de principiul priorității legii speciale, conform Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative. La majorarea acestui termen, s-a ținut cont de art. 4 alin. (2) și art. 59 alin. (2) din Legea nr. 158/2008, instituindu-se un tratament juridic uniform în raport cu funcționarii publici;

3) extinderea termenului la 12 luni nu afectează principiul celerității procedurale, deoarece acesta reprezintă un termen-limită de decădere, și nu o justificare pentru tergiversarea procedurilor. Ajustarea este imperativă pentru a permite examinarea completă și obiectivă a abaterilor în situații specifice mediului militar (cum ar fi detașarea militarilor la studii sau cursuri de specializare peste hotarele Republicii Moldova, participarea în misiuni internaționale de menținere a păcii, exerciții militare de lungă durată etc.), unde constrângerile geografice și operaționale fac imposibilă finalizarea procedurilor în termenul actual de 6 luni.

Având în vedere acceptarea argumentelor invocate și confirmarea lipsei de obiecții din partea Ministerului Muncii și Protecției Sociale la avizarea repetată, consensul instituțional reflectă deplina legalitate și oportunitate a normei, fapt ce impune menținerea textului propus în redacția actuală.

- Excluderea cuvintelor *„care nu constituie contravenție sau infracțiune,”* și cuvintelor *„dacă acestea nu sunt luate la evidență ca infracțiuni și incidente”* din articolul 40¹ alineatul (1) din Regulamentul disciplinei militare, aprobat prin Legea nr. 52/2007 este necesară pentru corelarea prevederilor articolului 40¹ alineatul (1) cu prevederile articolului 40¹ alineatul (3) și cu prevederile articolului 42 alineatul (3) din Regulamentul disciplinei militare.

- Completarea articolului 40¹ alineatul (2) cu litera i¹) și litera y) ce vizează *„i¹) nerespectarea îndatoririlor generale ale militarilor”* și *„y) neexecutarea ordinului (dispoziției) comandantului (șefului) dat în modul stabilit”*, ca propunere adițională identificată de Ministerul Apărării, are drept scop asigurarea aplicării efective a prevederilor articolului 6 litera c) și articolului 9 din Regulamentul disciplinei militare, precum și consolidarea cadrului normativ privind răspunderea disciplinară a militarilor. În prezent, art. 40¹ alin. (2) din Regulamentul disciplinei militare, aprobat prin Legea nr. 52/2007, nu prevede expres abaterea disciplinară privind nerespectarea îndatoririlor generale ale militarilor, deși acestea sunt reglementate la art. 26 din Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor. Introducerea literei

i¹) creează temei juridic clar pentru sancționarea disciplinară a nerespectării acestor îndatoriri. Totodată, completarea cu litera y) „neexecutarea ordinului (dispoziției) comandantului (șefului) dat în modul stabilit”, clarifică și întărește obligația executării ordinelor legale, contribuind la menținerea disciplinei și a funcționalității structurilor militare.

La Art. XIII ce vizează Legea nr. 147/2017 privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, al mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova:

- Modificarea articolului 2 alineatul (3) din Legea nr. 147/2017 este imperativă în contextul asigurării unei corelări depline a acestuia cu art. 35 și 36 din Legea nr. 147/2017, cu modificările operate la art. 33 din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională, precum și cu prevederile de bază ale Legii nr. 231/2025 privind securitatea spațiului aerian național. Intervenția urmărește unificarea conceptelor și eficientizarea mecanismelor de control operațional.

Menținerea acestei redacții este justificată din punct de vedere juridic și operațional prin prisma următoarelor considerente:

1) rolul constituțional al Comandantului Suprem al Forțelor Armate și mecanismele fundamentale de control civil asupra forțelor armate rămân pe deplin garantate și securizate prin alte prevederi legale organice și acte normative conexe din domeniul securității naționale, nefiind afectate de această ajustare tehnică;

2) cadrul normativ actual stabilește deja atribuțiile clare ale Ministerului Apărării în procesul de determinare și aplicare a regulilor de folosire a armamentului, conform legii. Modificarea propusă vine doar să confere o responsabilitate clară și fluidă la nivel instituțional-operațional, fără a aduce atingere principiilor statului de drept sau echilibrului de competențe;

3) menținerea textului în redacția Ministerului Apărării „(3) *Nomenclatorul armamentului și munițiilor convenționale, al mijloacelor speciale și dispozitivelor militare, precum și regulile de folosire și aplicare a forței sunt stabilite și aprobate de către Ministerul Apărării, în conformitate cu prezenta lege și alte acte normative.*” este indispensabilă pentru punerea în aplicare în mod coerent a noilor realități juridice instituite prin Legea nr. 231/2025 privind securitatea spațiului aerian național, asigurând o viteză de reacție optimă în situații de criză materializată la nivelul autorității de specialitate.

La Art. XVII ce vizează Legea nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova:

În procesul de definitivare a proiectului de lege, Ministerul Apărării a identificat necesitatea actualizării art. 5 alin. (3) din Legea nr. 28/2024, și anume substituirea textului „*Legea nr. 143/2012 privind controlul spațiului aerian.*” cu textul „*Legea nr. 231/2025 privind securitatea spațiului aerian național.*” Această modificare tehnică este obligatorie pentru a elimina trimiterile către acte normative care nu mai sunt în vigoare. Intervenția asigură claritatea normelor juridice și permite

autorităților cu atribuții la frontieră să aplice corect legislația actuală în domeniul securității spațiului aerian național.

La conținutul proiectului:

Urmare a consultărilor interinstituționale și a ședinței de lucru din 12 martie 2026, structura proiectului a fost optimizată prin excluderea articolelor care vizau modificarea cadrului normativ special al CNA, IGSU, SPPS, IGPF, IGP, ANP, SV, IGC și SIS în partea ce se referă la prezentarea informațiilor către Statul Major al Apărării (SMA). Această reconfigurare este justificată prin prisma următoarelor considerente legislative:

1) normele aplicabile pe timp de asediu, de război sau în caz de agresiune armată sunt deja reglementate exhaustiv prin prevederile art. 8 alin. (4)-(6), art. 9 alin. (3)-(9), art. 29 alin. (3) și (4), art. 30 alin. (2)-(4), art. 31, art. 32, art. 33 alin. (1)-(2), art. 34 și art. 37 alin. (2) din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională;

2) detalierea acestor mecanisme operaționale va fi realizată în noul proiect de Lege privind regimul stării de asediu și al stării de război;

3) solicitarea informațiilor necesare SMA de la structurile forțelor destinate apărării naționale pe timp de pace este pe deplin acoperită de normele existente din Legea nr. 345/2003 (art. 8 alin. (4), art. 9 alin. (1)-(2), art. 13, art. 29 alin. (1), (2) și (4), art. 30 alin. (1) și (4), art. 31, art. 32, art. 33 alin. (3)-(6), art. 34 și art. 37 alin. (1)).

În textul consolidat al proiectului de lege au fost menținute exclusiv articolele ce vizează SPPS (Art. X), IGC (Art. XIV) și SIS (Art. XVI). Menținerea acestora este strict de ordin tehnic-terminologic. Intervenția asigură substituirea sintagmei învechite „*Statul Major General al Forțelor Armate*” cu denumirea actualizată „*Statul Major al Apărării*”, element imperativ pentru unificarea terminologiei juridice în actele normative din domeniul apărării naționale.

La dispoziții finale:

Dispozițiile finale ale proiectului sunt structurate într-o formulare unitară, asigurând respectarea normelor de tehnică legislativă privind gruparea clauzelor tranzitorii, în conformitate cu Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Mecanismul de punere în aplicare a fost configurat pentru a asigura o tranziție predictibilă și a evita aplicarea prematură a noilor reglementări în lipsa cadrului secundar complet. În acest sens, s-a instituit un termen de **3 luni** de la data publicării legii, interval în care Guvernul urmează să aducă actele sale normative în concordanță cu prezenta lege. Această abordare garantează respectarea strictă a ierarhiei actelor normative, asigurând corelarea deplină și intrarea în vigoare simultană a legii cu mecanismele sale concrete de punere în aplicare. Prin stabilirea acestui termen se elimină riscul apariției unor ambiguități operaționale sau a unui vid de reglementare în perioada de tranziție.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost identificate opțiuni alternative de reglementare, întrucât obiectivele de uniformizare terminologică și aliniere instituțională la nivel național pot fi realizate exclusiv prin intervenție legislativă directă asupra cadrului normativ existent.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea prezentului proiect de lege va genera un impact direct, structural și pozitiv asupra autorităților din sistemul de securitate și apărare națională, manifestat pe următoarele momente fundamentale:

1) Optimizarea lanțului de comandă și control: Prin instituționalizarea Statului Major al Apărării ca structură centrală distinctă, se delimitează clar competențele de conducere militară operativă în raport cu atribuțiile de asigurare logistică și administrativă ale Ministerului Apărării. Aceasta elimină riscul de dualitate decizională și eficientizează procesul de luare a deciziilor în situații de criză.

2) Consolidarea certitudinii juridice și uniformitate conceptuală: Intervenția legislativă asigură o corelare sistemică între cele 17 acte normative supuse modificării. Prin unificarea terminologică (substituirea denumirii vechi a Statului Major în legile speciale ale SIS, SPPS și IGC), proiectul înlătură contradicțiile de text din legislația secundară și actele subordonate, asigurând un limbaj juridic coerent.

3) Modernizarea managementului resurselor umane și logistice: Modificările aduse proceselor de mobilizare, rechiziții și încorporare (reconfigurarea Comisiei de Stat pentru Încorporare cu includerea MAI) îmbunătățesc suportul logistic și controlul teritorial. De asemenea, extinderea termenelor disciplinare la 12 luni aliniază standardele de responsabilitate ale militarilor la cele ale funcționarilor publici, adaptând procedurile la complexitatea misiunilor naționale și internaționale.

4) Prevenirea paralelismelor și protecția competențelor: În strictă conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 și urmare a consensului din ședința de lucru din 12 martie 2026, excluderea majorității structurilor de forță de la obligațiile de raportare curentă delimitează strict atribuțiile aplicabile pe timp de pace. Acest fapt elimină riscul suprapunerilor de competențe, normele specifice timpului de război urmând a fi integrate exclusiv în noua legislație privind starea de asediu și de război.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul nu are impact asupra bugetului public național, nu presupune cheltuieli bugetare suplimentare și se va realiza în limitele alocațiilor bugetare stabilite Ministerului Apărării.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

Implementarea proiectului de lege va genera un impact social pozitiv la nivelul cetățenilor și al personalului militar prin:

1) interzicerea evacuării din locuințele de serviciu a militarilor eliberați la atingerea vârstei-limită, care sunt singuri și au drept la pensie, oferă o garanție socială fundamentală de stabilitate locativă și previne riscul de excluziune socială;

2) optimizarea managementului recrutării și modernizarea activității Comisiei de Stat pentru Încorporare asigură o abordare transparentă, uniformă și legală în raport cu tinerii supuși obligației militare;

3) coerența acțiunilor statului și adaptarea disciplinei militare la standardele actuale consolidează încrederea populației în capacitatea sistemului public de a asigura ordinea publică, securitatea și apărarea națională.

Prin urmare, impactul social rezidă în echilibrarea imperativului de apărare a statului cu respectarea drepturilor și garanțiilor sociale ale cetățenilor.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu sunt afectate.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Se respectă principiul egalității de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării și anunțul privind consultarea publică a proiectului de lege au fost plasate pe pagina web oficială a Ministerului Apărării (www.army.md), secțiunea – Transparența decizională și pe platforma particip.gov.md: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15427

În conformitate cu prevederile art. 32 alin. (7) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, întrucât proiectul a suferit modificări la prima etapă de a avizare, acesta a fost supus procedurii de avizare repetată către:

Președinția Republicii Moldova;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;

Ministerul Afacerilor Externe;

Ministerul Finanțelor;
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
Ministerul Afacerilor Interne;
Ministerul Educației și Cercetării;
Ministerul Culturii;
Ministerul Sănătății;
Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
Ministerul Mediului;
Ministerul Justiției;
Serviciul de Informații și Securitate;
Serviciul de Protecție și Pază de Stat;
Centrul Național Anticorupție;
Centrul Național de Management al Crizelor.

Propunerile, obiecțiile și recomandările expuse în avizele recepționate au fost reflectate în sinteza la proiect.

7. Concluziile expertizelor

Conform prevederilor art. 35-37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost supus expertizei juridice și expertizei anticorupție.

I. Rezultatele expertizelor:

Urmare a expertizei juridice efectuate de către **Ministerul Justiției (avizul nr. 04/1-1881 din 19.02.2026)**, proiectul a fost revizuit pentru asigurarea conformității cu rigorile de tehnică legislativă. Intervențiile operate au vizat toate categoriile de obiecții formulate (uniformizarea terminologică, eliminarea elementelor excedentare, corectarea indicilor, rectificarea preambulurilor și precizia referințelor). Detaliile fiecărei intervenții sunt reflectate în sinteza obiecțiilor și propunerilor.

Urmare a expertizei anticorupție efectuate de **Centrul Național Anticorupție (avizul nr. 06/2/2982 din 19.02.2026, Raportul nr. ELO26/11199 din 19.02.2026)**, proiectul a fost reexaminat pentru eliminarea factorului de risc privind ambiguitatea normativă identificat la fostul Art. VIII (actualul Art. VI) ce vizează art. 33 din Legea nr. 345/2003. Ministerul Apărării a îndeplinit recomandarea CNA, substituind sintagma comasată „se declară/prelungeste” cu cuvintele „se declară ori se prelungeste”.

Conform prevederilor art. 34 alin. (6) din Legea nr. 100/2017 privind actele normative, proiectul de lege a fost supus expertizei repetate.

II. Rezultatele expertizei repetate:

Centrul Național Anticorupție (avizul nr. 06/2/10988 din 17.06.2026) a examinat proiectul și, în temeiul art. 28 alin. (8) din Legea integrității nr. 82/2017, a stabilit inoportunitatea efectuării repetate a expertizei anticorupție, având în

vedere că proiectul remis nu a suferit modificări esențiale de natură să afecteze concluziile expertizei inițiale.

Urmare a expertizei **Ministerului Justiției (avizul nr. 04/1-1-7992 din 16.07.2026)**, Ministerul Apărării a acceptat toate obiecțiile și propunerile formulate.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de lege se încorporează în sistemul actelor normative în vigoare, este corelat cu prevederile cadrului legal în vigoare, cu care se află în conexiune, iar modificările propuse nu afectează concepția generală sau caracterul unitar al actelor.

Adoptarea proiectului va impune actualizarea și armonizarea tuturor actelor normative și regulamentelor interne care fac referire la Statul Major al Apărării, în concordanță cu denumirile actualizate, funcțiile și atribuțiile acestora.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Urmare a aprobării proiectului de lege, va urma elaborarea cadrului normativ, inclusiv celui intern pentru punerea în aplicare a noului cadru normativ prin: revizuirea regulamentelor interne și a ordinelor departamentale; adaptarea tehnică a sistemelor informaționale și a bazelor de date pentru reflectarea denumirii de Statul Major al Apărării; actualizarea fișelor de post și a procedurilor interne etc.

Ministru

Anatolie NOSATÎI